

31.01.2024

Ärende/10

§ 27

Ledamoten Sandra Hagmans motion om utvidgning av B2-språkutbudet i grundskolorna till de mest använda språken bland Helsingforsbarn

HEL 2023-012261 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Behandling

Ledamoten Sandra Hagman understödd av ledamoten Mia Haglund föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att staden utreder möjligheten att utse försöksskolor där språkutbudet breddas på det sätt som föreslås i motionen och utreda hur den kan råda bot på de svårigheter med att ordna undervisningen som omtalas i motionssvaret.

Stadsfullmäktige godkände stadsstyrelsens förslag.

5 omröstningen

Ledamoten Sandra Hagmans förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Sandra Hagmans förslag till hemställningskläm
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 30

Mahad Ahmed, Alviina Alametsä, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Fatim Diarra, Mia Haglund, Sandra Hagman, Timo Harakka, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Emma Kari, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Minja Koskela, Ajak Majok, Nina Miettinen, Sami Mutttilainen, Tuomas Nevanlinna, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Osmo Soiniivaara, Ilkka Taipale, Erkki Tuomioja, Thomas Wallgren, Reetta Vanhainen, Ozan Yanar

Nej-röster: 15

Jussi Halla-aho, Nuutti Hyttinen, Erkki Karinoja, Pia Kopra, Laura Korpinen, Teija Makkonen, Otto Meri, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Mik-

31.01.2024

Ärende/10

ko Paunio, Sanna-Leena Perunka, Mika Raatikainen, Mirita Saxberg, Seida Sohrabi, Juhana Vartiainen

Blanka: 39

Hilkka Ahde, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Maaret Castrén, Mika Ebeling, Nora Grotenfelt, Tuula Haatainen, Oona Hagman, Juha Hakola, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Jenni Hjelt, Shawn Huff, Ville Jaloaara, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Sini Korpinen, Heimo Laaksonen, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Jenni Pajunen, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Risto Rautava, Laura Rissanen, Minna Salminen, Sari Sarkomaa, Pekka Sauri, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Nina Suomalainen, Maarit Vierunen

Frånvarande: 1
Mikael Jungner

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Sandra Hagmans förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sandra Hagman och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att B2-språkutbudet i grundskolorna utvidgas till de mest använda språken bland Helsingforsbarn.

Språkstudierna och språkutbudet för läropliktiga

Omfattningen och mängden av språkstudier inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet baserar sig på specifika lagar för de

31.01.2024

Ärende/10

olika utbildningsstadierna och på de nationella planer som har utarbetats utifrån lagarna. Studentexamensnämnden bestämmer vilka språk som kan ingå i studentexamen. Utbildningsanordnaren bestämmer i lokala planer vilka språk det är möjligt att studera inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet. Barnets vårdnadshavare gör det egentliga språkvalet.

Grundläggande utbildning

Språkstudierna inom Helsingfors finskspråkiga och svenskspråkiga grundläggande utbildning skiljer sig i viss mån från varandra i fråga om studiernas struktur och utbud.

I Helsingfors finskspråkiga skolor studerar eleverna A1- och B1-lärokurser i språk som är gemensamma för alla. Undervisningen i A1-språket inleds i årskurs 1 och undervisningen i B1-språket i årskurs 6. Någotdera av språken ska vara det andra inhemska språket. Därtill kan eleverna avlägga A2- och B2-lärokurser i valfria språk från och med årskurs 3 respektive årskurs 8.

I Helsingfors finskspråkiga skolor omfattar språkutbudet på stadens nivå följande språk:

A1-språk: engelska, estniska*, franska, kinesiska, nordsamiska*, ryska, spanska, svenska, tyska

A2-språk: engelska, franska, kinesiska, ryska, spanska, svenska, tyska

B1-språk: engelska, svenska

B2-språk: franska, italienska, kinesiska, latin, ryska, spanska, tyska

*A1-språk för elever inom tvåspråkig undervisning

I de svenskspråkiga skolorna studerar eleverna A1- och A2-lärokurser i språk som är gemensamma för alla. A1-språket börjar i årskurs 1 och A2-språket i årskurs 3. Därtill kan eleverna avlägga en valfri B2-lärokurs som börjar i årskurs 7.

I Helsingfors svenskspråkiga skolor omfattar språkutbudet på stadens nivå följande språk:

A1-språk: finska, modersmålsinriktad finska

A2-språk: engelska, franska, tyska

B1-språk: finska*

B2-språk: engelska, franska, spanska, tyska

31.01.2024

Ärende/10

*endast elever som har flyttat till Finland mitt under den grundläggande utbildningen kan studera B1-lärokurs i finska

Andra stadiet

De språkstudier som har inletts under den grundläggande utbildningen fortsätter i form av lång, medellång eller kort lärokurs i gymnasiet. En lång lärokurs betyder ett A1- eller ett A2-språk som har inletts under den grundläggande utbildningen, en medellång lärokurs ett B1-språk som har inletts under den grundläggande utbildningen och en kort lärokurs ett B2-språk som har inletts under den grundläggande utbildningen eller ett B3-språk som har inletts i gymnasiet. Lärokurserna i B2- och B3-språk eftersträvar samma kunskapsnivå och studentexamensprovet i dessa är detsamma i kort lärokurs. Varje elev ska läsa en lång lärokurs i ett språk och en medellång lärokurs i ett annat språk för att avlägga gymnasiets lärokurs. Någotdera av språken ska vara svenska eller finska.

I Helsingfors är det möjligt att fortsätta att studera alla språk i språkutbudet inom den grundläggande utbildningen i något av stadens gymnasier och i webbgymnasiet. I studentexamen, som man avlägger som avslutning på gymnasieutbildningen, är det dock inte möjligt att avlägga prov i alla de språk som ingår i Helsingfors språkutbud. Studentexamensnämnden bestämmer vilka språk som kan avläggas. Språkutbudet i Helsingfors gymnasier och de språk som kan ingå i studentexamen anges nedan.

Språkutbudet inom den finskspråkiga gymnasieutbildningen

Lång lärokurs: engelska, estniska, franska, kinesiska, ryska, spanska, svenska, tyska

Medellång lärokurs: svenska

Kort lärokurs: arabiska, engelska, estniska, italienska, japanska, kinesiska, koreanska, latin, ryska, spanska, tyska, ungerska

Språkutbudet inom den svenskspråkiga gymnasieutbildningen

Lång lärokurs: engelska, finska, franska, tyska

Medellång lärokurs: finska

Kort lärokurs: engelska, franska, ryska, spanska, tyska

Studentexamen omfattar prov i följande språk

Lång lärokurs: finska, svenska, engelska, franska, ryska, spanska, tyska

Medellång lärokurs: finska, svenska

Kort lärokurs: engelska, spanska, franska, tyska, ryska, italienska, portugisiska, nordsamiska, enaresamiska, skoltsamiska, latin

De som väljer yrkesutbildningen studerar sammanlagt fyra kompetenspoäng i kommunikation och interaktion på det andra inhemska språket och kommunikation och interaktion på ett främmande språk som en del av de gemensamma studierna för alla.

Elevernas modersmål inom den grundläggande utbildningen

Av alla elever inom den grundläggande utbildningen i Helsingfors har 10 800 något annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Antalet olika modersmål är sammanlagt 97 och de största språkgrupperna bland dessa anges nedan. Antalet elever som har anmält språket i fråga som sitt modersmål anges efter språket.

Barnen inom den grundläggande utbildningen i Helsingfors har följande modersmål: somaliska (2 200), ryska (1 500), arabiska (1 400), estniska (670), kurdiska (450), engelska (450), ukrainska (260), kinesiska (240), albanska (240), nepali (190), vietnamesiska (190), bengali (180), turkiska (160).

I verkligheten är det fler som talar språken ovan och andra språk eftersom det är möjligt att ange bara ett modersmål i uppgifterna i befolkningsregistret och fostrans- och utbildningssektorns system. Detta innebär att de uppgifter som gäller två- och flerspråkiga barn är bristfälliga. Utifrån siffrorna är det dock möjligt att konstatera att de största språkgrupperna är somaliska, ryska, arabiska, estniska, kurdiska och engelska.

Nuvarande möjligheter i Helsingfors att studera de mest talade språken i staden

Av de mest talade språken är det för tillfället möjligt att studera ryska, estniska och engelska i någon annan än B2-lärokurs i Helsingfors skolor. Vill man studera estniska, ska man söka till tvåspråkig undervisning på finska-estniska som inleds i årskurs 1. Elevernas verkliga möjligheter att studera estniska inom den grundläggande utbildningen är alltså relativt knappa. Det är möjligt att avlägga en kort lärokurs i arabiska i de finskspråkiga gymnasierna. Det är inte alls möjligt att studera somaliska som en del av elevernas språkprogram. Undervisning i eget modersmål ordnas i dessa (och i 43 andra) språk, men undervisningen är avsedd att stöda modersmålsutvecklingen hos de barn som redan talar språket.

31.01.2024

Ärende/10

Förutsättningar för utvidgning av B2-språkutbudet

I den nationella läroplanen för den grundläggande utbildningen och i timfördelningen i enlighet med statsrådets förordning fastställs antalet obligatoriska och valfria språk inom den grundläggande utbildningen och i vilken årskurs studierna i språken senast ska inledas. Det specificeras inte i den nationella läroplanen i vilka språk olika lärokurser ska ordnas med undantag av att ett andra inhemskt språk ska ingå i studierna. Språkutbudet bestäms separat för varje kommun och utbildningsanordnaren fastställer i sina läroplaner i vilka språk elever kan välja de olika lärokurserna. Språkutbudets omfattning eller vilka språk som ingår i utbudet styrs alltså inte genom nationella bestämmelser utan de kan bestämmas helt på lokal nivå.

I Helsingfors beslutar fostrans- och utbildningsnämndens finska och svenska sektion om B2-språkutbudet på stadens nivå. Skolorna fastställer i sin egen läroplan i vilka språk de erbjuder olika lärokurser. Också fostrans- och utbildningsnämndens finska och svenska sektion fattar beslut om språken på framställning av skolans direktions.

Utvidgningen av B2-språkutbudet skulle förutsätta förutom nya beslut av nämnden också ändring av både stadens läroplan och de skolvisa läroplanerna. Innan man ändrar läroplanerna ska man utreda i vilka skolor det är möjligt att ordna undervisning i nya språk och man ska kartlägga intresset hos eleverna i de nuvarande årskurserna 1–6 och hos deras vårdnadshavare att välja dessa språk.

Det kan vara problematiskt att hitta kompetenta lärare i eventuella nya B2-språk och därför också att ordna undervisning i dessa. Av de här aktuella språken gäller detta i synnerhet andra språk än ryska, estniska, kinesiska och engelska. Ämneslärare i språk ska ha avlagt högre högskoleexamen, minst 60 studiepoängs pedagogiska studier för lärare, minst 120 studiepoäng i ett första undervisningsämne och minst 60 studiepoäng i ett andra undervisningsämne. Vid universiteten i Finland är det inte möjligt att avlägga 60 studiepoängs studier i andra språk än ryska, estniska, kinesiska och engelska av de mest använda språken bland eleverna. Till exempel i somaliska och arabiska kan man avlägga studier på sammanlagt 15 studiepoäng vid Helsingfors universitet. Sålunda borde kompetenta lärare ha studerat undervisningsspråket utomlands och ha avlagt de övriga examensdelarna i någon form.

I syfte att trygga kontinuiteten på lärospåret i språk ska även gymnasiernas språkutbud på stadens nivå utvidgas med nya språk genom fostrans- och utbildningsnämndens beslut och läroplaner för dessa utarbetas. Därefter bedöms om undervisningen i de tillagda språken ordnas i webbgymnasiet eller i form av närundervisning i vissa gymnasier.

31.01.2024

Ärende/10

Skolans resurser bestäms i regel utifrån elevantalet och resurserna reserverade för undervisning i B2-språk ingår i resurserna för ordnande av valfria ämnen. Ett mångsidigare utbud i det valfria B2-språket kräver ingen ökad timresurs och förutsätter därför inga tilläggsresurser för att man ska kunna ordna undervisning. Utrednings- och läroplansarbetet och informationen om reformen kräver dock fördelning av resurser. Rektorn beslutar om undervisningsgrupper i valfria ämnen bildas. Ordandet av undervisningen för grupperna betalas ur skolans budget.

Ett nytt språk i skolans utbud av valfria ämnen kan leda till att det bildas fler grupper än tidigare eller att en grupp för något annat valfritt ämne inte bildas. Ett mångsidigare språkutbud kan alltså i viss mån minska storleken på grupper i valfria ämnen och då blir priset per undervisningsgrupp högre än för större grupper. I samband med eventuell utvidgning av B2-språkutbudet skulle det vara bra att på stadens nivå fastställa ett minimiantal elever i undervisningsgruppen som förutsätts för att undervisningen i ett valfritt B2-språk ska inledas. Fostrans- och utbildningsnämndens finska sektion har beslutat om minimiantalet elever för undervisningsgrupperna i A1- och A2-språk inom den finska grundläggande utbildningen. Minimiantalet är 12–15 elever.

Fostrans- och utbildningsnämnden har gett ett utlåtande om motionen. Motionssvaret stämmer överens med nämndens utlåtande. Fostrans- och utbildningsnämnden anser att utvidgningen av språkutbudet i grundskolorna till de mest använda språken bland Helsingforsbarn är värd understöd.

Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

31.01.2024

Ärende/10

Kaupunginhallitus 22.01.2024 § 28

HEL 2023-012261 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

15.01.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.12.2023 § 287

HEL 2023-012261 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle varavaltuutettu Sandra Hagmanin ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien peruskoulujen B2-kielitarjonnan laajentamista helsinkiläislasten eniten käyttämiin kieliin:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää peruskoulujen kielivalikoiman laajentamista helsinkiläislasten eniten käyttämiin kieliin kannatettavana. Sandra Hagman ja 24 valtuutettua esittävät aloitteessaan, että peruskoulun B2-kielivalikoimaan lisätään helsinkiläislasten eniten puhumia kieliä kuten arabia, somali, viro ja venäjä.

Oppivelvollisuusikäisten kielten opiskelu ja kielivalikoima

Perusopetuksen ja toisen asteen kielten opintojen laajuus ja määrä perustuu koulutusasteittaisiin lakeihin ja niiden perusteella kirjoitettuihin valtakunnallisiin suunnitelmiin. Ylioppilastutkinnossa kirjoitettavista kielistä määrää ylioppilastutkintolautakunta. Opetuksenjärjestäjä päättää paikallisissa suunnitelmissa, mitä eri kieliä voi perusopetuksessa ja toisella asteella opiskella. Varsinaisen kielivalinnan yksittäisen lapsen kohdalla tekee huoltaja.

Perusopetus

Helsingin suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen ja toisen asteen kielten opintojen rakenne ja -valikoima eroavat jossain määrin toisistaan.

Helsingin suomenkielisissä kouluissa oppilaat opiskelevat kaikille yhteisiä A1- ja B1-oppimäärän kieliä. A1-kielen opiskelu alkaa ensimmäiseltä luokalta ja B1-kielen kuudennelta luokalta. Näistä toisen kielen tulee olla toinen kotimainen. Näiden lisäksi oppilailla on mahdollisuus opiskella valinnaisia A2- ja B2-oppimäärän kieliä kolmannelta ja kahdeksannelta luokalta alkaen.

Helsingin suomenkielisten koulujen kaupunkitasoiseen kielivalikoimaan kuuluvat seuraavat kielet:

A1-kieli: englanti, espanja, kiina, pohjoissaame*, ranska, ruotsi, saksa, venäjä, viro*

A2-kieli: englanti, espanja, kiina, ranska, ruotsi, saksa, venäjä

B1-kieli: englanti, ruotsi

B2-kieli: espanja, italia, kiina, latina, ranska, saksa, venäjä

*kaksikieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden A1-kieli

Ruotsinkielisissä kouluissa oppilaat opiskelevat kaikille yhteisiä A1- ja A2-oppimäärän kieliä. A1-kieli alkaa ensimmäiseltä luokalta ja A2-kieli kolmannelta luokalta. Näiden lisäksi oppilailla on mahdollisuus opiskella valinnaista B2-oppimäärää seitsemänneltä luokalta.

Helsingin ruotsinkielisten koulujen kaupunkitasoiseen kielivalikoimaan kuuluvat seuraavat kielet:

A1-kieli: suomi, äidinkielenomainen suomi

A2-kieli: englanti, ranska, saksa

B1-kieli: suomi*

B2-kieli: englanti, espanja, ranska, saksa

*vain kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneet oppilaat voivat opiskella suomea B1-oppimääränä

Toinen aste

Perusopetuksessa aloitetut kielten opinnot jatkuvat lukiokoulutuksessa pitkänä, keskipitkänä tai lyhyenä oppimääränä. Pitkä oppimäärä tarkoittaa perusopetuksessa A1- tai A2-kielenä aloitettua kieltä, keskipitkä perusopetuksessa aloitettua B1-kieltä ja lyhyt oppimäärä perusopetuksessa aloitettua B2-kieltä tai lukiossa aloitettua kieltä (B3). B2- ja B3-oppimäärän kielten tavoitetaso on sama ja ylioppilaskoe on näille oppimäärille sama lyhyen kielen koe. Lukion oppimäärän suorittaakseen on jokaisen opiskelijan opiskeltava yhtä pitkää ja yhtä keskipitkää kieltä. Toisen näistä kielistä on oltava ruotsi tai suomi.

Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollista jatkaa kaikkia perusopetuksen kielivalikoimaan kuuluvia kieliä jossakin kaupungin lukioista sekä verkkolukion tarjontaa hyödyntämällä. Lukiokoulutuksen päätteeksi suoritettavissa ylioppilaskirjoituksissa kaikkia Helsingin kielivalikoimaan kuuluvia kieliä ei kuitenkaan voi kirjoittaa. Kirjoitettavien kielten valikoi-
masta määrää ylioppilastutkintolautakunta. Helsingin lukioiden ja ylioppilastutkinnossa suoritettavien kielten kokeiden valikoima esitellään alla.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen kielivalikoima

Pitkä oppimäärä: englanti, espanja, kiina, ranska, ruotsi, saksa, venäjä, viro

Keskipitkä oppimäärä: ruotsi

Lyhyt oppimäärä: arabia, englanti, espanja, italia, japani, kiina, korea, latina, saksa, unkari, venäjä, viro

Ruotsinkielisen lukiokoulutuksen kielivalikoima

Pitkä oppimäärä: englanti, ranska, saksa, suomi

Keskipitkä oppimäärä: suomi

Lyhyt oppimäärä: englanti, espanja, ranska, saksa, venäjä

Ylioppilastutkinnossa kirjoitettavat kielet

Pitkä oppimäärä: ruotsi, suomi, englanti, espanja, ranska, saksa, venäjä

Keskipitkä oppimäärä: ruotsi, suomi

Lyhyt oppimäärä: englanti, espanja, ranska, saksa, venäjä, italia, portugali, pohjoissaame, inarinsaame, koltansaame, latina

Ammatillisen opetuksen valitsevat opiskelevat osana kaikille yhteisissä opinnoissa viestintää ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä sekä viestintää ja vuorovaikutusta vieraalla kielellä yhteensä 4 osaamispisteen verran.

Perusopetuksessa opiskelevien oppilaiden äidinkielet

Helsingin perusopetuksessa opiskelevista oppilaista 10 800:n äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Eri äidinkieliä on yhteensä 97 ja näistä suurimpia kieliryhmät on lueteltu alla. Kyseisen kielen äidinkielekseen ilmoittaneiden lukumäärä on ilmoitettu kielen perässä.

Helsingin perusopetuksessa opiskelevien lasten äidinkielet: somali (2200), venäjä (1500), arabia (1400), viro (670), kurdi (450), englanti (450), ukraina (260), kiina (240), albania (240), nepali (190), vietnam (190), bengali (180), turkki (160).

Näiden ja muiden kielten puhujia on kuitenkin todellisuudessa näitä lukuja enemmän, sillä väestörekisteritietoihin sekä kasvatuksen ja kou-

lutuksen toimialan järjestelmiin on mahdollista ilmoittaa vain yksi äidin-kieli. Näin ollen kaksi- ja monikielisten lasten tiedot ovat puutteellisia. Lukujen perusteella on kuitenkin mahdollista todeta, että suurimmat kieliryhmät ovat somali, venäjä, arabia sekä viro, kurdi ja englantia.

Helsingkiläisten eniten puhuttujen kielten nykyiset opiskelumahdollisuudet Helsingissä

Eniten puhutuista kielistä venäjää, viroa ja englantia voi Helsingin kouluissa tällä hetkellä opiskella jonain muuna oppimääränä kuin B2-oppimääränä. Viroa opiskellakseen on hakeuduttava 1. luokalta alkaen kaksikieliseen suomi-viro-opetukseen, joten oppilaiden todelliset mahdollisuudet viron opiskeluun perusopetuksessa ovat jokseenkin vähäiset. Arabiaa voi opiskella suomenkielisissä lukioissa alkavana lyhyenä kielenä. Somalin opiskelu ei osana oppilaan kieliohjelmaa ole mahdollista ollenkaan. Oman äidinkielen opetusta annetaan näissä (sekä 43 muussa) kielessä, mutta opetus on tarkoitettu jo kieltä puhuvien lasten äidinkielen kehityksen tueksi.

B2-kielivalikoiman laajentamisen edellytykset

Perusopetuksen valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa ja valtioneuvoston asetuksen mukaisessa tuntijaossa määritellään perusopetuksen pakollisten ja valinnaisten kielten määrät ja se, miltä vuosiluokalta niiden opiskelu tulee viimeistään aloittaa. Valtakunnallinen opetussuunnitelma ei määrittele, mitä kieliä eri oppimäärinä tulee opettaa lukuun ottamatta toisen kotimaisen kielen asemaa yhtenä opintoihin kuuluvana kielenä. Kielivalikoimasta päätetään kuntakohtaisesti ja opetuksenjärjestäjä määrittelee opetussuunnitelmissaan, mitä kieliä oppilaat voivat valita eri oppimääriksi. Kielivalikoiman laajuutta tai siihen kuuluvia kieliä ei siis ohjaa mitkään valtakunnalliset määräykset vaan ne ovat täysin paikallisesti päätettävissä.

Helsingissä B2-kielivalikoiman kaupunkitasoisesta valikoimasta päättää kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomen- ja ruotsinkieliset jaostot. Koulut määrittelevät omassa opetussuunnitelmassaan eri oppimäärinä tarjottavat kielet, joista päättää myös kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomen- ja ruotsinkieliset jaostot koulun johtokunnan esityksestä.

Mikäli B2-kielivalikoimaa laajennettaisiin, se edellyttäisi lautakunnan päätösten lisäksi kaupunki- ja koulukohtaisten opetussuunnitelmien muuttamista. Ennen opetussuunnitelmamuutosten tekemistä tulee selvittää, missä kouluissa uusia kieliä olisi mahdollista opettaa sekä kartoittaa nykyisten vuosiluokkien 1-6 oppilaiden ja heidän huoltajien kiinnostusta valita esitettyjä kieliä.

Mahdollisten uusien B2-kielten opetuksen järjestämisen kannalta ongelmaksi voi muodostua pätevien opettajien löytyminen. Nyt esille nousseista kielistä tämä koskee erityisesti muita kuin venäjän, viron, kiinan ja englannin kieltä. Kielten aineenopettajalla tulee olla ylempi korkeakoulututkinto, vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot, vähintään 120 opintopisteen opinnot ensimmäisessä opetettavassa aineessa ja vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot toisessa opetettavassa aineessa. Suomen yliopistoissa ei ole mahdollista suorittaa 60 opintopisteen laajuisia opintoja muissa oppilaiden eniten puhutuissa kielissä kuin venäjän, viron, kiinan ja englannin kielessä. Esimerkiksi somalin tai arabian kielessä voi suorittaa yhteensä 15 opintopisteen opinnot Helsingin yliopistossa. Näin ollen pätevien opettajien tulisi olla opiskellut opetettavaa kieltä ulkomailla ja olla suorittanut muut tutkinnon osat jossain muodossa.

Kielten opinpolun jatkumon turvaamiseksi tulisi myös lukioiden kaupunkitasoiseen kielivalikoimaan lisätä kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksellä uudet kielet ja tuottaa niille opetussuunnitelmat. Tämän jälkeen arvioitaisiin, opetetaanko lisättyjä kieliä verkkolukiossa tai lähiopeutuksena tietyissä lukiossa.

Valinnaisaineena opiskeltavan B2-kielen valikoiman monipuolistaminen ei edellytä tuntikehyksen kasvattamista eikä siten edellytä lisäresurssia opetuksen järjestämiseen. Selvitys- ja opetussuunnitelmatyö sekä uudistuksesta tiedottaminen edellyttää kuitenkin resursointia. Valinnaisaineryhmien muodostumisesta päättää rehtori ja niiden opetuksen järjestäminen maksetaan koulun budjetista.

Uuden kielen lisääminen koulun valinnaisainevalikoimaan voi vaikuttaa siten, että ryhmiä syntyy aikaisempaa enemmän tai jokin toinen valinnaisaineen ryhmä jää syntymättä. Kielivalikoiman monipuolistaminen voi siis pienentää jonkin verran valinnaisaineryhmien kokoa, jolloin opetusryhmäkohtainen hinta on suurempia ryhmiä kalliimpi. Mahdollisen B2-valikoiman laajentamisen yhteydessä olisi hyvä määritellä kaupunkitasoisesti ryhmän vähimmäisoppilasmäärä, jolla valinnaisen B2-kielen opetus aloitetaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto on suomenkielisen perusopetuksen osalta päättänyt vastaavasta vähimmäisoppilasmäärästä A1- ja A2-kielissä ja se on 12-15.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 23444
satu.koistinen(a)hel.fi